

KORRALDUS

26. juuli 2021 nr 266

**Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282
„COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja
piirangud“ muutmine**

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 28 lõike 2 punktide 1, 2 ja 5 ning lõigete 5 ja 6 alusel ning arvestades sama paragrahvi lõiget 8:

1. Sõnastada Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ punkt 20¹⁴ järgmiselt:

„20¹⁴. COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise eesmärgil kohaldatakse alates 2. augustist 2021. a lisaks järgmisi meetmeid ja piiranguid:

1) siseruumides sportimine, treenimine, noorsootöö, huvitegevus, huviharidus, täienduskoolitus ja täiendõpe on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 500 isikut ning täidetakse punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Tagada tuleb desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Alapunktis sätestatud isikute arvu piirangut ei kohaldata riigi sõjalise kaitse ja siseturvalisusega seotud tegevustele;

2) välistingimustes sportimine, treenimine, noorsootöö, huvitegevus, huviharidus, täienduskoolitus ja täiendõpe on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 1500 isikut. Piirangut ei kohaldata riigi sõjalise kaitse ja siseturvalisusega seotud tegevustele;

3) välistingimustes piiratud territooriumiga spordivõistlused ning spordi- ja liikumisüritused on lubatud, kui on tagatud, et osalejate ja pealtvaatajate arv kokku ei ole rohkem kui 1500 isikut;

4) sisetingimustes spordivõistlused ning spordi- ja liikumisüritused on lubatud, kui on tagatud, et osalejate ja pealtvaatajate arv kokku ei ole rohkem kui 500 isikut ning täidetakse punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Tagada tuleb desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt;

5) isikud võivad viibida ja liikuda sisetingimustes avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 500 isikut ning täidetakse punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Sisetingimustes tuleb tagada desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Välistingimustes võib avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates viibida ja liikuda tingimusel, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 1500 isikut. Alapunktis sätestatud isikute arvu piirangut ei kohaldata teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes;

6) sisetingimustes avalikud koosolekud, avalikud üritused, sealhulgas konverentsid, teatrietendused, kontserdid ja kinoseansid, meelelahutusteenuse osutamine ning isikute viibimine ja liikumine avalikel jumalateenistustel ja teistel avalikel usulistel talitustel on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 500 isikut ning täidetakse

punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Tagatud peab olema desinfitseerimisvahendite olemasolu ning desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Alapunktis sätestatud isikute arvu piirangut ei kohaldata korraldaja ega läbiviimise või teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes;

7) välistingimustes piiratud territooriumiga avalikud koosolekud, avalikud üritused, sealhulgas konverentsid, teatrietendused, kontserdid ja kinoseansid, meelelahutusteenuse osutamine ning isikute viibimine ja liikumine avalikel jumalateenistustel ja teistel avalikel usulistel talitustel on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 1500 isikut. Piirangut ei kohaldata korraldaja ega läbiviimise või teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes;

8) isikud võivad viibida ja liikuda sisetingimustes muuseumides ja näituseasutustes, kui on tagatud, et osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 500 isikut ruumi kohta ning täidetakse punktis 8¹ sätestatud nõudeid. Tagatud peab olema desinfitseerimisvahendite olemasolu ning desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Alapunktis sätestatud isikute arvu piirangut ei kohaldata korraldaja ega läbiviimise või teenuse osutamise koha omaniku või tema esindaja, töötajate, töövõtjate, esinejate ja hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes;

9) sisetingimustes toitlustusettevõtte müügi- või teenindusalal, kaupluse müügisaalis ja kaubandusettevõtte üldkasutatavas ruumis või teenuse osutaja teenindusalal on klientidel lubatud viibida ja liikuda, kui on tagatud punktis 8¹ sätestatud nõuete täitmine. Tagada tuleb desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt.“.

2. Korraldus jõustub 2. augustil 2021. a.

3. Avaldada korraldus Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.

Korraldusega kehtestatakse inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks, sealhulgas riigi toimepidevuse kaitseks vältimatult vajalikud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise meetmed ja piirangud.

Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi *põhiseadus*) § 28 lõige 1 sätestab igatüüpe õiguse tervise kaitsele. Praegusel juhul on põhiõiguse kaitsealas erinevad väärtused. Esiteks on kaitsealas inimeste õigus nende tervise kaitsele seeläbi, et riik teeb kõik võimaliku, et takistada viiruse levikut. Samuti on kaitsealas avalik huvi, et viiruse levik ja inimeste massiline haigestumine ning tervishoiusüsteemi ülekoormus ei suureneks. Olukorras, kus teiste inimestega kokkupuutel on suur oht viiruse levikuks, lasub riigil kohustus viia nakkusoht miinimumini, sealhulgas võib selle eesmärgi saavutamiseks sobival viisil piirata isikute kokkupuutumise võimalusi.

Põhiseadus näeb ette õigused ja vabadused, mille tagamine on samuti riigi kohustus. Põhiseaduses nimetatud õigusi ja vabadusi on riigil lubatud piirata, arvestades õiguse ja vabaduse olemust ning põhiseaduse enda tingimusi. Näiteks on põhiseaduse § 34 kohaselt igatüüpe, kes viibib seaduslikult Eestis, õigus vabalt liikuda ja elukohta valida. Õigust vabalt liikuda on lubatud seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata muu hulgas teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks ning nakkushaiguse leviku tõkestamiseks. COVID-19 haigust põhjustava viiruse leviku tõkestamiseks on õigustatud kohaldada teatud piiranguid. Õigusi ja vabadusi piirates tuleb leida õiglane tasakaal piirangu eesmärgi ning piirangu ulatuse ja mõju vahel. Seejuures tuleb arvestada, milline on inimeste võimalus pikemas perspektiivis realiseerida oma teisi põhiõigusi, näiteks õigust vabalt liikuda ja tegeleda ettevõtlusega, kui

Eestis ei saada COVID-19 haigust põhjustavat viirust kontrolli alla ning tervishoiuasutused ja -töötajad on ülekoormatud. Viiruse tõkestamiseks vajalikke proportsionaalseid piiranguid õigustavad eelnimetatud kaalukad eesmärgid.

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (edaspidi *NETS*) § 28 lõigete 2, 5 ja 6 alusel ning arvestades lõiget 8 võib Vabariigi Valitsus kehtestada nakkushaiguse tõrjeks vajalikke abinõusid siis, kui nakkushaiguste epideemilise leviku tõkestamiseks rakendatavate meetmete ja piirangute kohaldamisega kaasneb oluline mõju ühiskonnale või majandusele. Selleks peavad olema täidetud järgmised eeltingimused: tegemist on eriti ohtliku nakkushaiguse või uude ohtliku nakkushaigusega; Vabariigi Valitsus on Terviseametilt saanud epidemioloogiliste, laboratoorsete ja kliiniliste andmete alusel teabe ja soovitusi abinõu (kohustus või piirang) kohta; abinõu on viiruse leviku tõkestamiseks vältimatult vajalik ehk see peab olema proportsionaalne ja otstarbekas nõue; abinõu on ajutine ehk ajaliselt piiritletud ning toob kaasa olulise ühiskondliku või majandusliku mõju.

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldusega nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ (edaspidi *korraldus nr 282*) on koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatava COVID-19 haiguse leviku ennetamiseks ja tõkestamiseks kehtestatud liikumisvabaduse piirangud ja meetmed, mille eesmärk on vähendada inimestevahelisi kontakte ning takistada viiruse levikut.

Korralduses piirangute kehtestamise lähtekohaks on, et SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 on nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt lähikontakti nakkusohliku inimesega. Viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles, hingates sisse viiruse osakesi¹, või saastunud pindade ning nt saastunud käte kaudu. Viirus levib paremini halvasti ventileeritud ja suure inimeste hulgaga siseruumides, kus inimesed viibivad pikka aega. Arvestada tuleb, et aerosoolid (viiruse osakesed) võivad püsida õhus pikema aja vältel ning liikuda enam kui 1 meetri kaugusele. Riskirühmadel (sh vanemaealistel) on suurem risk haiguse raskekujuliseks kulgemiseks, tüsistusteks ning haiglaravi vajaduseks.

Koroonaviiruse SARS-CoV-2 deltatüve levik on viimastel nädalatel Eestis kaasa toonud viiruse leviku märgatava tõusu. Deltatüvi levib 60% paremini kui alfatüvi, samuti nakatavad deltatüve tõttu teisedes juhud kolmandasi juhte hõlpsamini ning viiruse peiteaeg on lühem. Senised andmed on näidanud, et pooleli oleva vaksineerimiskuuriga saavutatud immuunsuse taseme suhtes on deltatüvi *ca* 17% vähem tundlikum kui seni domineerinud alfatüvi². Samal ajal lõpetatud vaksineerimiskuuri järel saavutatud immuunsuse suhtes märgatavat tundlikkuse langust ei esinenud. Arvestades, et 23. juuli 2021. a seisuga on 40,47%-l elanikkonnast vaksineerimiskuur lõpetatud, ei ole vaksineerimise mõju võimaliku deltatüvest põhjustatava haigestumuse kasvu ära hoidmiseks veel piisav. Sel põhjusel on vajalik kehtestada lisapiiranguid.

Alates 2. augustist 2021. a vähendatakse avalikel üritustel ja tegevustes osaleda lubatud inimeste arvu. Üritustel ja tegevustes, mille eel ei kontrollita küllastajate nakkusohutust ehk tõendit COVID-19 haiguse vastu vaksineerituse, haiguse läbipõdemise või koroonaviiruse SARS-CoV-2 negatiivse testi kohta, on alates 2. augustist 2021. a siseruumides lubatud kuni 500 ning õues kuni 1500 osalejat. Praegu võib sellistel sisetingimustes toimuvatel üritustel ja korraldatavates tegevustes osaleda kokku kuni 1000 ning välistingimustes kuni 5000 inimest.

¹ <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19-how-is-it-transmitted>

² https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/993879/Variants_of_Concern_VOC_Technical_Briefing_15.pdf

Muudatused puudutavad avalikke koosolekuid ja üritusi, sh konverentse, teatrietendusi, kontserte, kinoseansse, meelelahutusteenuse osutamist, jumalateenistusi, muuseumi ja näitusi. Lisaks puudutavad need sportimist, treenimist, noorsootööd, huvitegevust, huviharidust, täienduskoolitust ja täiendõpet, spordivõistluste ning spordi- ja liikumisürituste korraldamist ning kehtivad ka avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates. Ka edaspidi jääb siseruumides toimuvatele avalikele üritustele ja korraldatud tegevustele kehtima osalevate isikute hajutatuse nõue, samuti tuleb siseruumides tagada desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt.

Korralduse väljatöötamisel on peetud silmas, et haigestumuse intensiivsus on kogu Eestis keskmine. 23. juulil 2021. a oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 65,46 ja viimase 7 päeva positiivsete testide keskmine 75. 7. juulil 2021. a olid samad näitajad 31,83 ja 32, 21. juunil 2021. a 49,81 ja 40 ning 16. juunil 2021. a 64,11 ja 49.

Viimase 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta Eestis püsib keskmisel tasemel, uute haigusjuhtumite juurdekasv on viimasel nädalal küll pidurdunud, kuid on endiselt kasvutrendis. Haiglate täituvuse ja muud tervishoiusüsteemi puudutavad näitajad on keskmisel tasemel ja stabiilsed.

28. nädala jooksul lisandus Eestis 375 COVID-19 haigusjuhtu. Võrreldes 27. nädalaga suurenes uute juhtude arv 24,4% võrra. 28. nädalal tehti 27 632 testi (2083 testi 100 000 elaniku kohta), mida on 30% võrra rohkem kui 27. nädalal. 1,4% testidest osutus positiivseks (27. nädalal samuti 1,4%). Alates 26. nädalast on deltatüvi muutunud domineerivaks viirustüveks (25. nädalal osakaal 33%, 26. nädalal 67% ja 28. nädalal 92%).

Reproduktsiooni alusarv R ehk nakatamiskordaja on kasvutrendis, olles üle Eesti 1,2 (piirid 1,1 – üle 1,3). 27. nädalal oli R 1,0–1,2 piires. Praegune kasvutrend on seotud deltatüve osakaalu suurenemisega.

Arvestades käesoleva korralduse kehtestamise ajal koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõusu üle Eesti, on piirangute ja meetmete rakendamine muudetud kujul ning teiste piirangute ja meetmete jätkamine, mida käesoleva korraldusega ei muudeta, tõhus ning proportsionaalne meede, et tagada inimeste elu ja tervis ning rahvatervise ja tervishoiusüsteemi toimepidevus.

Põhiseaduse § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. Need piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratavate õiguste ja vabaduste olemust. Proportsionaalsuse põhimõtte tuleneb põhiseaduse § 11 teisest lausest, mille kohaselt peavad õiguste ja vabaduste piirangud olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud. Praegusel juhul on piirangute ja meetmete kehtestamine avalikes huvides ja need seatakse üle riigi. Põhiseaduse § 31 kohaselt on Eesti kodanikel õigus tegelda ettevõtlusega ning koonduda tulundusühingutesse ja -liitudesse. Seadus võib sätestada selle õiguse kasutamise tingimused ja korra. Ettevõtlusvabaduse kui vabadusõiguse kaitseala on riivatud, kui avalik võim mõjutab seda vabadust ebasoodsalt.

Põhiseaduse § 31 teine lause annab seadusandjale volituse ettevõtlusvabadusõiguse piiramiseks nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadusega. Ettevõtlusvabaduse piiramiseks piisab igast mõistlikust põhjusest. See põhjus peab johtuma avalikust huvist või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse vajadusest, olema kaalukas ja enesestmõistetavalt õiguspärane. Arvestades, et selle vabaduse piiramiseks on alus seaduses ning legitiimne ja põhjendatud olukord, mis tuleneb

avalikust huvist ning teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse vajadusest, on korralduses sätestatud piirangute ja meetmete kehtestamine õiguspärane.

Korralduses kehtestatud piirangute ja meetmete eesmärk on piirata koroonaviiruse levikut ja viirusega nakatumist ning kindlustada riigi oluliste funktsioonide toimepidevus. Korralduses sätestatud piiranguid ja meetmeid on põhjalikult kaalutud ning otsustatud on nende kasuks, mis on praeguse haiguse leviku kontekstis olemasoleva teabe alusel alternatiivsetest variantidest tõhusamad. Samuti on hinnatud, et kõnealused piirangud ja meetmed oleksid õiglased ja proportsionaalsed erinevate põhiõiguste ja -vabaduste koostoimes (nt põhiseaduse §-d 12, 16, 19, 28, 31, 34, 37, 47). See tähendab, et piirangud ja meetmed mõjutavad kogumis kõiki isikuid avaliku huvi (inimeste elu ja tervise kaitse, riigi toimepidevus) eesmärgil.

Toimepidevus on seotud riskiga, kus suure hulga inimeste, näiteks arstid, politseinikud ja päästjad, sotsiaaltöötajad, kohtunikud, õpetajad, riigiametnikud või Riigikogu liikmed, haigestumisel on tuntav mõju avalike teenuste kättesaadavusele ja riigi õiguskorrale. Piiranguid ja meetmeid luues kaalutakse iga valdkonna puhul, milline on õiglane tasakaal elu, tervise ja riigi toimepidevuse kaitse ning piiratava õiguse ja vabaduse vahel.

Näiteks on põhiseaduse § 47 kohaselt kõigil õigus ilma eelneva loata rahumeelselt koguneda ja koosolekuid pidada. Seda õigust võib seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata riigi julgeoleku, avaliku korra, kõlbluse, liiklusohutuse ja koosolekust osavõtjate ohutuse tagamiseks ning nakkushaiguse leviku tõkestamiseks. Seega ei ole ka põhiseaduse §-s 47 sätestatud õigus absoluutne. Põhjus, miks põhiseaduse § 47 nimetab eraldi nakkushaiguste leviku tõkestamist, seisneb selles, et nakkushaigused levivad inimeste seas siis, kui inimesed kohtuvad. Seetõttu on nakkushaiguste leviku tõkestamise üks olulisi ja põhilisi meetmeid nakkuse levimise takistamisel inimestevahelise lävimise piiramine.

Põhjendused meetmete ja piirangute kehtestamise kohta on esitatud korralduses ja seletuskirjas.

Korralduses kehtestatud nõuete üle teeb NETS § 44 lõike 1 alusel järelevalvet Terviseamet. Kui viiruse leviku tõkestamise meedet nõuetekohaselt ei täideta, rakendatakse korrakaitseaduse § 28 lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendeid. Sunniraha maksimaalne suurus on 9600 eurot. Sunniraha, mille eesmärk on kohustada korralduses kehtestatud nõudeid, meetmeid ja piiranguid järgima ning tõkestada viiruse levikut, võib määrata korduvalt.

Korraldust saab vaidlustada, esitades haldusmenetluse seaduses ette nähtud korras Vabariigi Valitsusele vaide 30 päeva jooksul, arvates päevast, millal korraldusest teada saadi või oleks pidanud teada saada. Samuti saab korraldust vaidlustada, esitades halduskohtule kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus ette nähtud korras 30 päeva jooksul, arvates korralduse teatavaks tegemisest.

Korralduse seletuskirjaga on võimalik tutvuda veebilehel kriis.ee.

Jaak Aab
Riigihalduse minister
peaministri ülesannetes

Aivar Rahno
Riigikantselei istungiosakonna juhataja
riigisekretäri ülesannetes